

Historieglimt 196

Lademoens første sogneprest

Lademoen fikk sin første sogneprest i 1908. Det året ble Lademoen utskilt fra Bakklandet som eget prestegjeld. Inntil da hadde Bakke kirke vært sognekirke også for Lademoen. Den store Lademoen kirke ble faktisk bygd som annekskirke til den lille, gamle Bakke kirke fra 1715! Den lille kirken var for lengst for liten for den store befolkningen som etter hvert bodde i de nye boligstrøkene her inne. I 1887 stod Bakkestrandens Bedehus ferdig og ble tatt i bruk som forsamlingshus på Lademoen. Det ble bygd midt mellom Bakke og Lade kirker for å være interimskirke inntil det kom eget kirkehus på Lademoen. Det hadde eget klokketårn der klokken, som fremdeles henger der, ringte inn til gudstjeneste. Den residerende kapellan (res. kap.) i Bakklandet menighet fikk et hovedansvar for Lademoen-delen av Bakklandet menighet som suverent var byen største menighet. Om vi bare ser på antall dåp i Lademoen kirke i 1908 så forteller det noe om behovet for kirkehus. I alt ble det døpt 222 jenter og 253 gutter. Den 29. november ble det døpt 6 gutter og 2 jenter, 6. desember ble det døpt 5 gutter og tre jenter og tredje juledag 4 gutter og 3 jenter.

Simon Emmanuel Jørgensen var res. kap. i Bakklandet frem til 1908. Derfor var det rimelig at han ble den første sognepresten i Lademoen. I Menighetsbladet nummer 8/9-1980 som er et jubileumsskrift til kirkas 75 år jubileum, finner vi en rekke korte presentasjoner av menighetens prester. Om Jørgensen heter det: *"Lademoen kirkes første sokneprest var Simon Emmanuel Jørgensen født 23. oktober 1846. Han ble ordinert i Kristiania i 1874 og reiste våren 1875 til Madagaskar som misjonær for Det Norske Misjonsselskap. Fra 1892 til 1897 var han forstander ved Misjonsskolen i Stavanger. I november 1896 ble han imidlertid utnevnt til res. kap. i Bakklandet menighet i Trondheim hvor han var inntil han ble utnevnt til sokneprest i Lademoen 25. januar 1908, da Lademoen ble utskilt som eget prestegjeld. Han var sokneprest fra 25. januar 1908 til 1. oktober 1915."* Han ble født i Austre Moland. Hans far var skipsfører. Fra 1896 til 1908 var han res. kap. til Bakklandet og fra 1908 til 1915 var han sogneprest til Lademoen, i alt 19 år. Det er ikke plass her til å omtale hele hans innsats som prest i vår bydel. Derfor henvises det til boka *Lademoen kirke 100 år*; Trondheim 2005, men en episode skal tas med for å vise at han var en prest med sine meningers mot.

Allerede i 1908 ble det organisert en frivillig kirkelig fattigpleie som særlig skulle skaffe trengende noe ekstra til jul og påske. For å skaffe midler ble det tatt opp ofringer i kirken og dessuten holdt egne tilstelninger til inntekt for formålet. Det skjedde under en tilstelning på forlystelsesstedet Hjorten i Ila at man samlet inn midler til et slikt formål og det innsamlede beløp ble oversendt borgermesteren til fordeling blant byens fem menigheter. Det beløpet som ble oversendt til Lademoen, ble av sognepresten returnert til borgermesteren. Han

ønsket ikke å ta imot midler fra et slikt sted som Hjorten. Borgermesteren bad om en nærmere begrunnelse for at man ikke ønsket å motta pengene. Jørgensen svarte i brev av 10. mai 1909. Han fremholdt at Hjorten var en varieté og det nærmere bestemt en varieté hvor den særlige attraksjonen er de lettklede damer. Både som kristen og som prest vil han ikke sette sin fot i Hjorten for ikke å gjøre seg umulig som prest. Og derfor kan han heller ikke ifølge sin overbevisning ta imot ovennevnte formål fra Hjorten. Han har "*kun en interesse, den å få den bort om det på nogen måte var mulig.*" Det fortelles at borgermesteren selv i all stillhet senere la pengebeløpet i kirkebøssen på Lademoen!

Det mest spennende i S. E. Jørgensens biografi er de mange årene han var misjonsprest på Madagaskar og senere i Det norske misjonsselskaps (NMS) tjeneste hjemme. Han var en av de ledende menn i misjonens tjeneste. I ti år fra 1875 til 1885 var han rektor ved presteskolen i hovedstaden Antananarivo etter Lars Dahle som ble selskapets generalsekretær hjemme i Norge. Presteskolen utdannet prester og evangelister til de nydannede menighetene. Det var behov for lærebøker til studentene og ellers for de nye kristne. Jørgensen behersket snart gassisk og skrev en rekke bøker på dette språket. En av bøkene var *Ny tantara' ny fiangonana*, Tantanarivo 1885, en kirkehistorie. Han skrev mange artikler på engelsk og tysk om landet og språket. Han grunnla i 1877 misjonens trykkeri og ledet det til 1885. Trykkeriet er fremdeles i full gang. Det feiret sitt 150-årsjubileum i 2007!

Klimaet på Madagaskar var hardt for de norske. Mange av dem, ikke minst barn, fikk sin grav i landet. Det var en lang reise dit og langt mellom hjemturene. Etter vel ti års innsats gikk turen for Jørgensen og frue hjem til Norge. Etter hjemkomsten publiserte han flere bøker i Norge. I 1887 gav han i Kristiania ut to bøker: *Folk og Kirke paa Madagaskar* og *Vidnesbyrd fra Det norske Missionssekselskaps Missionsgjerning*. Året etter kom *Missionsprædikener*. I 1889 var han på en omfattende preken- og innsamlingstur i USA. Hos norsk-amerikanske kirker var det stor interesse for det norske misjonsarbeidet. Han startet også et vitenskapelig misjonstidsskrift *Kvartalskrift for Missionslæsning* i 1888. Det fikk mange år senere en etterfølger i *Norsk tidsskrift for misjon*. Fra 1889 var han bestyrer for det nystartede hjem for misjonær barn. Fra juli 1889 til november 1892 var han Lars Dahles medredaktør av *Missionstidende*, organ for NMS. De gav også ut *Festskrift til 50-årsminnet for NMS* i 1892. Fra 1892 til 1896 var han forstander for misjonsskolen i Stavanger. Det var en erfaren og kunnskapsrik prest som kom til Østbyen i Trondhjem i 1896.